

Informe parcial

Administracions públiques catalanes

i cooperació al desenvolupament

Girona

1. Introducció

La Direcció General i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament plantegen un diàleg sobre el futur de la cooperació catalana, amb l'Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible, adoptats per les Nacions Unides l'any 2015, com a referència.

Per a fer-ho, s'ha iniciat un procés participatiu que ha estat acompanyat per la Direcció General de Participació Ciutadana, i que ha proposat un debat ampli i innovador: tant des del punt de vista dels interlocutors, com de les matèries a tractar i els canals de participació. Així, s'ha intentat anar més enllà dels interlocutors habituals, i arribar a altres col·lectius, tant a Catalunya com als països socis, amb capacitat i voluntat de contribució al desenvolupament.

S'han tractat nous temes que formen part de l'Agenda global, i que fins ara havien rebut poca atenció; i s'han obert diferents possibilitats per a prendre part i fer aportacions al debat, de forma presencial i virtual. Els tres grans objectius han estat els següents:

- Aconseguir una visió pròpia sobre com ha de treballar la cooperació catalana al desenvolupament en relació amb l'Agenda 2030. És allò que anomenem Visió 2030.
- Sentar les bases del futur Pla director de cooperació al desenvolupament 2019-2022.
- Ampliar i diversificar les relacions, i crear noves oportunitats de treball conjunt.

El procés participatiu ha constatat de diferents fases i canals, entre els quals es troben les sessions de debat que s'han realitzat a Catalunya. Els temes tractats responen a una lectura pròpia de l'Agenda 2030 i de les qüestions més rellevants que aquesta planteja, inclosa l'organització de la mateixa política pública de cooperació al desenvolupament i dels seus agents. S'han organitzat 23 sessions monogràfiques, per

a les quals s'ha elaborat un guió de debat específic, que s'han adreçat tant a persones expertes com a la ciutadania en general. Cada una de les sessions ha comptat amb la col·laboració en tasques de preparació i relatoria de la Fundació Pere Tarrés i el Gabinet Ceres.

El present document conté informació relativa al funcionament i resultats d'aquesta sessió, així com les recomanacions i els suggeriments recollits.

2. Informació general de la sessió

Eix temàtic:	4. La política pública: organització i agents		
Tema específic:	4.3 Administracions públiques catalanes i cooperació al desenvolupament	Tipus de sessió:	Debat presencial
Data:	25 d'octubre de 2018		
Perfil dels participants:	Personal d'entitats vinculades a la cooperació del territori		

3. Objectius de la sessió

Verificar la recepció i valoració que està tenint la forma de treball de la cooperació catalana, i aixecar acta de les alternatives i millores que es puguin expressar en relació amb cadascun dels temes de debat.

Es van plantejar les següents preguntes als assistents per tal de fomentar el debat:

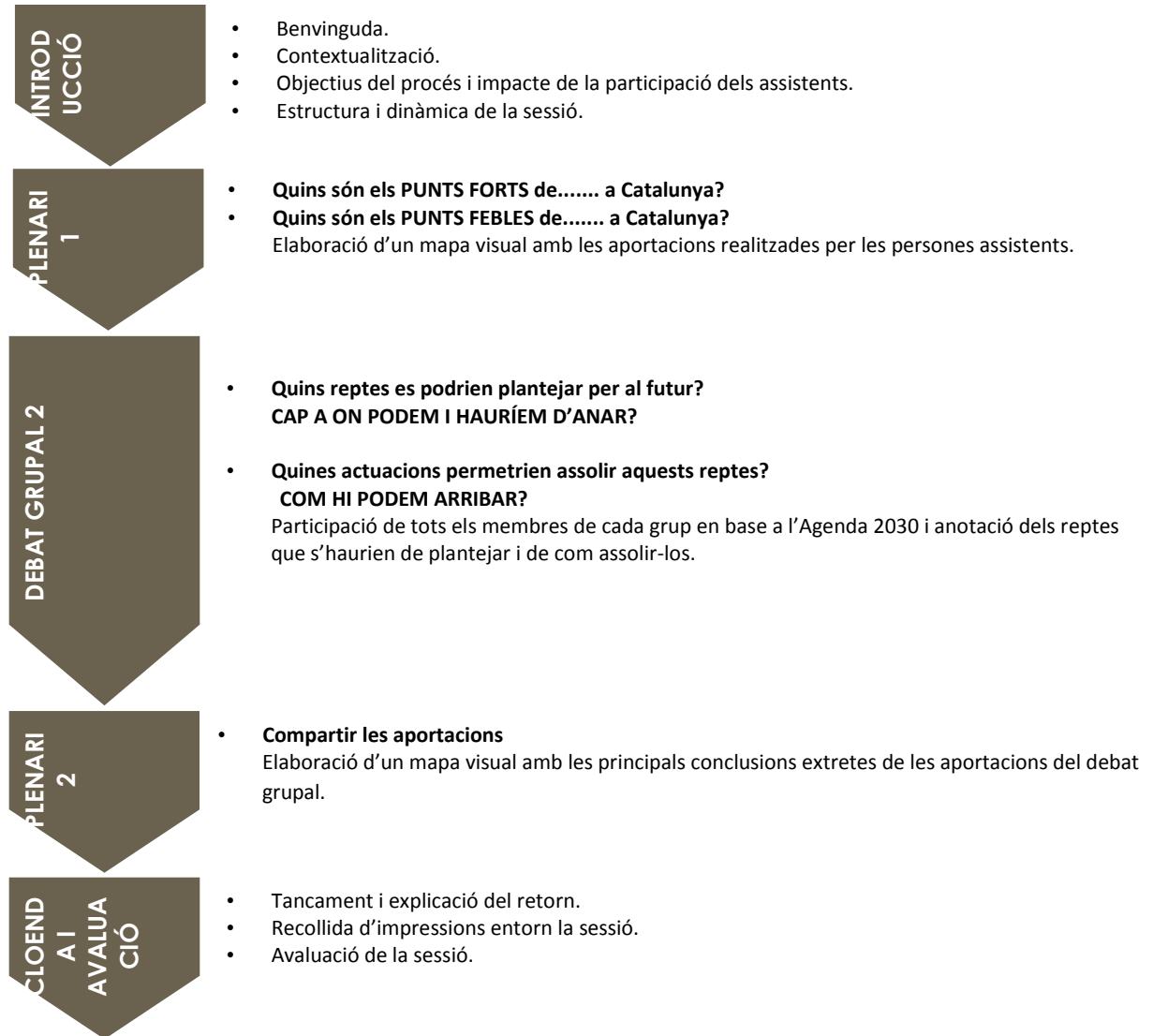
- Amb quins actors cal treballar al territori? Qui té la responsabilitat de donar suport al teixit associatiu local? Com fer per estendre'l i/o enfortir-lo?
- Com s'ha d'articular el suport entre ens locals, provincials i la Generalitat? Com potenciar la cooperació municipalista?
- Podem pensar en un repartiment de funcions que permeti l'ACCD donar prioritat a entitats i projectes mitjans i grans? L'ACCD ha de treballar amb

entitats que tenen implantació exclusivament a nivell municipal o el suport a aquestes entitats hauria de recaure en els municipis i les diputacions?

- Coordinació entre les administracions en què? En el suport a iniciatives de forma conjunta?; en viatges i visites, a Catalunya i sobre el terreny?; en l'harmonització de procediments de subvenció en relació amb les entitats de concurrència pública dirigits a entitats?; en processos d'avaluació?; en estratègies de treball a països socis coincidents?, en l'estratègia d'EpD?; en acció humanitària?; en relació amb els diferents actors?, etc.
- Coordinació i eficiència per avançar cap a la complementarietat? Què entenem per complementarietat? Complementarietat en quins àmbits i amb quines administracions?
- Podem pensar en la realització de convocatòries de subvenció conjuntes amb la participació i els recursos de les diferents administracions? Es pot crear un fons per donar resposta conjunta (Generalitat-ACCD; diputacions; municipis...) a les actuacions d'emergència? La CCEL és l'instrument polític i tècnic per fer operatiu el principi de coordinació. Més enllà de reformar el decret de regulació per fer-la més representativa, què cal per seguir avançant ?
- Quina ha de ser la relació de les diverses administracions públiques amb el Fons català de Ccooperació al desenvolupament?
- Com s'articula la introducció dels ODS en la resta de polítiques públiques al conjunt d'administracions?

4. Dinàmica emprada i continguts de la sessió

La dinàmica seguida durant la sessió es mostra en el següent esquema:

A l'annex s'inclou el Power point utilitzat per a dinamitzar la sessió.

5. Resultat de la sessió

Comentaris inicials

Abans d'entrar en el contingut de la sessió, algunes persones demanaren torn de paraula per fer unes aportacions sobre el procés:

- Hauria calgut una millor comunicació del procés participatiu a les administracions públiques locals per assegurar-los la possibilitat d'implicar-s'hi.
- La brevetat del procés i la poca antelació en la difusió en limiten la participació, organitzant el procés en 2-3 mesos és impossible que sigui participatiu. El 6 de setembre es va presentar a Girona el present procés participatiu i acaba el 30 d'octubre. Es considera que un procés desenvolupat en menys de 2 mesos no pot ser realment "participatiu".
- Amb una única sessió al territori també és impossible que sigui un procés "participatiu", i es demostra que el sector segueix essent "perifèric". S'apunta l'interès a poder debatre qüestions amb la resta de grans organitzacions
- A l'última reunió de l'Assemblea d'ONG de Girona es va decidir no participar en el present procés perquè consideren que amb tant poc temps i una sola sessió, no es pot considerar un procés participatiu. A la sessió hi assisteix una membre que comenta que ve només en qualitat d'oient, però que no hi farà aportacions. També s'apunta que es va dur a terme una sessió autogestionada i que es van penjar les conclusions i es va traslladar el malestar a les persones responsables.
- L'horari de la sessió (17-19 h) també dificulta la participació i està impedit que hi participin treballadors de la cooperació que a aquesta hora treballen.
- En el plantejament del procés participatiu es troba a faltar una reflexió dels objectius finals de la cooperació, ja que la cooperació no és només AOD, i caldria valorar quins altres elements a part de l'AOD poden crear canvis estructurals i com fer de la cooperació un element de transformació.

5.1. Punts forts i punts febles

Punts febles

- La manca de voluntat política i/o formació d'alguns alcaldes i regidors.
- La legislació que delimita les competències dels ajuntaments en matèria de cooperació va comportar que els ajuntaments no poguessin fer cooperació.
- La forma de gestió dels ajuts obliga a avançar despeses, i la feblesa en no poder avançar diners fa que només les grans entitats les puguin assumir.
- La necessitat de justificar la totalitat del projecte i no només la part que està finançada, que a vegades és un petit percentatge del cost total del projecte.
- Exigir a totes les administracions, inclosos ajuntaments i consells comarcals, que el 0,7% dels ingressos es destinin a cooperació. Si no hi ha un pressupost consignat i aquesta previsió no és obligatòria, és difícil que les administracions públiques facin aquesta reserva.
- Necessitat d'integrar el debat conceptual a tot el procés, en paral·lel a la gestió.
- La cooperació ha d'estar per sobre dels partidismes. Es considera que el Fons català de cooperació al desenvolupament està en crisi quan el partidisme s'hi infiltra. Caldria anul·lar les diputacions i unificar per tenir menys partidismes.
- L'ACCD no aporta contribucions suficients als ens locals.
- S'apunta que Diputació de Girona no és rigorosa en els criteris de finançament dels projectes, i els finança per igual independentment de la qualitat. En aquest punt no hi ha acord entre els assistents i alguns d'ells, implicats en el procés d'avaluació de projectes, comenten que sí que hi ha rigor malgrat que algunes entitats no ho percebin així per desconeixement dels criteris que valora la Diputació.
- Necessitat de superar límits conceptuals i organitzatius de la cooperació. Per exemple: fusió amb un consorci. Es comenta que falta voluntat política per fer-ho.
- La cooperació no interessa políticament en l'actualitat, tal com demostra també l'incompliment del 0,7%.
- Manquen valors, consciència i ètica. Cal veure la cooperació com una qüestió que ens afecta a tots, no només els països del sud receptors d'ajut.

- Caldria un canvi de nom de la Coordinadora d'ONG perquè la majoria de socis són entitats i no són ONG. En aquest sentit, només l'entitat SOARPAL són membres de LaFede.
- Dins el model dual (coordinadores de Girona i Lleida), es considera que és més útil la Coordinadora que LaFede, ja que ofereix més ajut des de la proximitat. A LaFede són tan plurals i hi ha tants nivells que no hi ha gaires debats.
- Es considera que hi ha moltes entitats transnacionals de cooperació que cada cop són menys ONG, en el sentit que viuen dels ajuts públics. També es fa notar que s'està produint una atomització dels petits actors.

Punts forts

- La Llei de cooperació de 2001 és molt realista en l'anàlisi del preàmbul, en què aborda temes no resolts i no debatuts. Es considera aquesta llei, relativament moderna, i els organismes que preveu, continuen essent adequats.
- La trajectòria i antecedents de les ONG es veuen com el motor de la cooperació, i es considera la Generalitat un reforç del que està fent la societat civil.
- Coordinació entre les administracions, l'ACCD, els ajuntaments, el FCCD, les diputacions i els consells comarcals.
- Exemples de bones pràctiques en algunes zones: per exemple, el consorci d'acció social de la Garrotxa (on hi ha uns 50.000 habitants, dels quals uns 30.000 són a Olot i la resta són municipis d'uns 3.000 habitants o menys). En temes de cooperació fan una única convocatòria conjunta per a tota la comarca, en què poden competir en condicions d'igualtat tant una entitat d'Olot com una entitat d'una població més petita.
- La presència d'entitats de co-desenvolupament que hi ha a les comarques de Girona.
- La Coordinadora d'ONG, creada i gestionada sobre l'autoorganització.
- L'evolució per trencar el centralisme és adequada, tot i que encara queda molt camí per fer i ha costat molt tenir un representant gironí al Consell de Cooperació al Desenvolupament o al Consell Català de Foment de la Pau.

5.2. Reptes, oportunitats i mitjans de futur de cara a l'Agenda 2030

Reptes

- Educació per al desenvolupament per crear consciència sobre la necessitat de la cooperació en un món global. Cal recuperar els valors i l'ètica i conscienciar que és una qüestió que ens afecta a tots, ja que les desigualtats al sud creen també desigualtats al nord.
- En la mateixa línia, es considera que cal conscienciar la ciutadania per tal que ella mateixa faci pressió a les administracions públiques i els exigeixi també la seva part de compromís
- Dur a terme un debat conceptual: redefinir l'objectiu i el rol de cada actor i millorar en conseqüència els mitjans, no només els econòmics.
- Resoldre la contradicció de les ONG i garantir que la seva intervenció respongui a les necessitats reals dels titulars dels drets, i potser dur a terme una acció més orientada a la incidència política (*advocacy*), donant suport a projectes transformadors de veritat que tinguin una incidència real.
- Contactar amb els líders comunitaris i acompanyar l'autoorganització a partir de la realitat de cada país, per evitar errors a mitjà i llarg termini.
- Implementar projectes de co-desenvolupament: en algunes ocasions no s'han de fer projectes en el país d'origen sinó en el territori, ja que aquests projectes poden tenir una incidència més eficaç en els familiars del país d'origen.
- Es considera que cal fer un replantejament sobre el FCCD, i que caldria buscar un acostament amb l'ACCD.
- Optar per un enfocament de gènere i drets humans, més que no pas per un enfocament basat en els ODS, que són molt més generals.
- Prioritzar una major coordinació per ser més eficients i més eficaços.
- Cal continuar tenint en compte les entitats petites i donar-los suport.

Oportunitats

- Els expatriats que estan aquí, que tenen més coneixement del territori i són els aliats, tenen fills formats que potser acabaran dedicant-se a la cooperació.
- Educació per al desenvolupament en el territori i també en els llocs on es realitzen projectes de cooperació, buscant estímuls per implicar la ciutadania i explicant les causes i conseqüències de la immigració, sobre el terreny, fomentar l'apoderament i auto-organització.
- Identificar i aplicar bones pràctiques en matèria de cooperació al desenvolupament.
- El context sociopolític del procés cap a la independència de Catalunya obliga a mirar més realistament cap al futur.
- La implicació social, de les entitats i d'algunes administracions. Hi ha moltes demandes de crear organitzacions per al desenvolupament i hi ha administracions que continuen apostant per portar a terme una política de cooperació.

Mitjans

- Educació per al desenvolupament, tant adreçada a la ciutadania com a les mateixes ONG, per tal de sensibilitzar-les i que siguin conscients de quan un projecte no aconsegueix tenir incidència.
- Acció meé orientada a la incidència política (*advocacy*), donant suport a projectes transformadors de veritat.
- Major coordinació entre entitats i Generalitat per incidir en les prioritats polítiques del territori destinatari.
- Buscar al suport del govern sobre el terreny per assegurar una cooperació transformadora, portant a terme també pressió política visualitzant les necessitats reals.
- Apoderament de les persones de les contraparts per tal d'evitar una visió neocolonialista.
- Agermanaments i brigades solidàries en la ciutadania amb persones d'aquí i del terreny, en què hi ha molta implicació de la comunitat i que permet superar l'etnocentrisme.
- Formació adreçada a les entitats petites, o baixar el llistó d'exigència de les convocatòries per assegurar la igualtat de condicions entre organitzacions; per a les entitats petites és un desgast important presentar els projectes a convocatòries, ja que tenen menys recursos, estan menys capacitades i no disposen de persones especialitzades per a redactar-los.

En la mateixa línia, es planteja com a opció que les diputacions, consells comarcals i ajuntaments orientin les seves subvencions a les entitats petites del territori, i que la Generalitat financiï les grans organitzacions de cooperació, sense que la Generalitat perdi de vista les entitats més petites. En aquest punt no hi ha acord entre els assistents, i es comenta que això podria vulnerar el principi d'igualtat.

- Utilitzar instruments de subvenció que s'adaptin més al tipus de projectes que es fan per comarques, definir-los per tipologia i no per territori, amb

discriminació positiva envers les entitats menys professionalitzades però que desenvolupen un treball molt important aquí i allà.